

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1917.

Första kammaren.

Nr 1.

Sedan i kraft av § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen riksdagen sammankommit till lagtima möte här i huvudstaden måndagen den 15 januari 1917, sammanträdde riksdagens första kammare i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsal samma dag,

måndagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

Greve Klingspor framträdde till talmansbordet och yttrade:

Med stöd av riksdagsordningens föreskrift tillåter jag mig nu hälsa eder, mina herrar kamrater i riksdagens första kammare, välkomna till detta riksmöte.

Det är ju ej mera än en månad sedan vi på detta rum efter slutad riksdag togo farväl av varandra, tillönskande julefrid och att vi under lugnare förhållanden skulle mötas vid detta riksmöte.

Visserligen har ju sedan dess tecken visat sig att kunna skingra de digra moln, som hopat sig, och fredsduvans vingslag hava, fastän ännu i fjärran, låtit höra sig; men ännu länge får hon nog sväva i rymden, innan hon når den tuva, som hon längtar få vila sig uppå.

Må nu vårt arbete under denna riksdag präglas av *öppen blick för tidens krav* och av *ömsesidig förståelse* partierna emellan! Vårt arbete skall då för visso bära goda frukter och lända vårt land till heder.

Ja, må så ske, och må vi enas i den bönen: »Gud bevara Konung och fosterland!»

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagav herr ordföranden att han på grund av bestämmelsen i § 1 mom. 2 av kammarens ordningsstadga anmodat kanslirådet C. F. Vougt att, till dess sekreterare blivit utsedd, föra kammarens protokoll ävensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 12 januari 1917.*

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid granskning av riksdagsmannatullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan instundande riksdag sammanträdde; och funno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar R. E. Norberg, Sven Palme och F. W. Thorsson samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar G. Kobb, H. S. Tamm samt Karl Hildebrand.

Till justitiedepartementet hade, vad första kammaren angår, insänts dels fullmakter för 24 personer, som vid val i september månad 1916 av vissa landsting och stadsfullmäktige utsetts till ledamöter av kammaren under en tid av sex år, räknade från och med den 1 januari 1917, dels ock fullmakter för 2 personer, som, efter det ledamöter av kammaren avgått, vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda att inträda i de avgångnas ställe.

Sedan borgmästaren Elis Zimdahl i Alingsås, vilken utsetts till ledamot av första kammaren för Älvsborgs län för tiden till den 1 januari 1921, av sagt sig uppdraget, har Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet i underdänig skrivelse den 9 januari 1917 gjort anmälan härom, varefter Kungl. Maj:t genom beslut den 10 januari 1917 anbefallt Kungl. Maj:ts befallningshavande att föranstalta, att riksdagsman i Zimdahls ställe bleve i vederbörlig ordning utsedd. På grund härav blev den för Zimdahl utfärdade fullmakten undantagen från granskning.

Granskning företogs nu av de övriga fullmakterna.

Det anmärktes såsom avvikande från de i 13 och 15 §§ av lagen om val till riksdagen föreskrivna formulär, att i några fullmakter tiden för valets förrättande och i en fullmakt tiden, för vilken valet gällde, icke angivits i full överensstämmelse med formulären.

Då emellertid dessa avvikelser från formulären icke syntes vara av beskaffenhet, att därigenom meningen förändrades eller otydliggjord föranleddes, ansågos desamma ej böra utgöra hinder mot fullmakternas godkännande.

I övrigt blevo de granskade fullmakterna lämnade utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med dessa fullmakter överlämnas till kammaren.

I ämbetet:
Sven Hagströmer.

**Förteckning å de ledamöter av Riksdagens Första kammare,
för vilka fullmakter granskats inför chefen för justitiedeparte-
mentet den 12 januari 1917.**

Stockholms län.

1. Riksgäldsfullmäktigen greve Johan Gustaf Lagerbjelke i Älvsjö.
2. Direktören Fredrik Fant å Hall.
3. Godsägaren Emil Vasseur i Nora.
4. Kassören Ernst Julius Söderberg i Stockholm.
5. Vice häradshövdingen Jacob Larsson i Lidingö.
6. Häradshövdingen Theodor Borell i Storängen.

Blekinge län.

7. Landshövdingen greve Axel Hansson Wachtmeister i Karlskrona.
8. Skeppsredaren John Ingmansson i Stensnäs.
9. Kommendörkaptenen av 1:sta graden Håkan Hans Kristian Ericson i Stockholm.
10. Borgmästaren Ernst Martin Benedict Flensburg i Ronneby.

Malmö stad.

11. Måleriidkaren Anders Antonsson.
12. Förtroendemannen Nils Persson.

Göteborgs stad.

13. Vice häradshövdingen Fredrik Hegardt.

Skaraborgs län.

14. Överjägmästaren Clemens Gustaf Barthelson å Halnatorp.
15. F. d. lektorn August Bellinder i Mönarp.
16. Predikanten Adam Wilhelm Gullberg i Skövde.
17. Godsägaren greve Nils Fredrik Posse å Vreten.
18. Borgmästaren Ernst Rudolf Wilhelm Hedenstierna i Skövde.
19. Lantbrukaren Wiktor Edward Larson i Lerdala.

Gävleborgs län.

20. F. d. landshövdingen Albrecht Theodor Odelberg i Stockholm.
21. Partikassören Carl Gustaf Teodor Wickman i Stockholm.
22. Lantbrukaren Lars Olsson i Hov.
23. Förre riksdagsmannen And. Göransson i Åsen.
24. Bageriföreståndaren J. O. Ödlund i Gävle.
25. Redaktören Carl Gustaf Ekman i Stockholm.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop av kammarens ledamöter, varvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Thyrén*,
» *Kjellgren*,

herr *Roos*,
 » *Meurling*,
 » *Åkesson, Nils*,
 » *von Geijer*,
 » *Bondeson*,
 friherre *Hermelin*,
 herr *Lyckholm*,
 » *Widell*,
 » *Mannheimer*,
 greve *Hamilton*,
 herr *Rogberg*,
 » *Asplund*.

Härefter föredrogos följande sjukbetyg:

Att riksdagsmannen i första kammaren, brukspatron *Bror Kjellgren*, Reijmyre, som lider av akut ledgångsreumatism, på grund härav ej kan infinna sig till riksdagens öppnande, intygas på heder och samvete.

Reijmyre den 10 januari 1917.

Erik Welinder,
leg. läk.

Att direktören m. m. herr *Melcher Lyckholm*, som insjuknat i gikt (arthritis urica), är därav hindrad att infinna sig vid riksdagens öppnande och tills vidare, varder härmed på heder och samvete intygat.

Göteborg den 13 januari 1917.

G. Ekeröth,
legit. läkare.

Häradshövding *Otto Mannheimer* är på grund av nervös hjärtåkomma i behov av vila från riksdagsarbetet under en veckas tid, intygas härmed på heder och samvete.

Göteborg den 13 januari 1917.

H. Köster,
överläkare.

Att ledamoten av riksdagens första kammare, herr landshövdingen m. m. greve *H. E. G. Hamilton* på grund av sjukdom (influenta) är förhindrad att närvara vid riksdagens öppnande den 15 innevarande januari och att under de närmaste dagarna deltaga i riksdagsarbetet, intygar

Gävle den 13 januari 1917

A. J. Larson,
legitim. läkare.

Därjämte anmäldes förfall för herrar *Thyrén, Roos, Åkesson, Nils, von Geijer* och *Bondeson*, friherre *Hermelin* samt herrar *Widell, Rogberg* och *Asplund*.

Hans excellens herr statsministern *Hammar skjöld* inträdde nu och uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev till riksdagens första kammare angående förordnande av talman och vice talman i kammaren vid innevarande års lagtima riksdag, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren greve *Hamilton, Hugo*, och till vice talman ledamoten av kammaren herr *Odelberg*.

Greve Klingspor lämnade nu talmansplatsen, som intogs av herr vice talmannen; och yttrade därefter herr vice talmannen:

Mina herrar! Då kammarens talman är försänkt uti djup sorg med anledning av ett dödsfall inom hans familj och även av sjukdom är förhindrad att i dag här närvara, tillkommer det mig som hans ställföreträdare att intaga denna plats. Jag begagnar då tillfället att till eder alla, mina herrar, framföra min vördsamma välkomsthälsning.

De förhoppningar, som vi haft anledning hysa, att det nu sedan snart tre år pågående, förödande världskriget äntligen skulle kunna vinna sin fredliga avslutning, ha icke allenast gäckats, utan tecken tyda även på att detta krig kommer att fortsätta med allt våldsammare och hänsynslösare karaktär än förut. Fara är då å färde för de neutrala staterna och således även för oss, att vi kunna bli indragna i detta krig, och faran blir allt större och större för varje dag, som kriget pågår. Under sådana förhållanden bör det naturligtvis för Sveriges riksdag bliva en av dess angelägnaste omsorger att vidtaga alla de åtgärder, som med bibehållande av vår nationella ära stå i vår makt att vidtaga, för att skydda oss för en sådan olycka.

Mina herrar! Uttalande den förhoppningen, att vårt arbete här måtte komma att verkställas i försoningens och i samförståndets tecken och att en mild försyn måtte hålla sin hägnande hand över vårt land och vårt folk, ber jag att nu få förklara första kammarens arbete vid 1917 års riksmöte börjat.

Herr vice talmannen anmälde, att någon ansökning till sekretärbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet, och befanns efter valförrättningens slut hava blivit till sekreterare utsedd:

kanslirådet A. von Krusenstjerna med samtliga avgivna, eller
132 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades att han blivit av kammaren vald till sekreterare och övertog protokollsföringen.

In fidem
C. F. Vougt.

Herr vice talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sitt sammanträde onsdagen den 17 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels av tre ledamöter för att delta i talmansöverläggningarna, och

dels av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat riksdagens ledamöter att tisdagen den 16 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter för rättad gudstjänst begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

Herr vice talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats 100 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter proportionellt i förhållande till ledamotsantalet å varje bänk finge genom sekreteraren ske efter slutet av kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande att de för varje landstingsområdes eller stads riksdagsmän avsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 11,44 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.